

CROSSING BORDERS

κινήματα και αγώνες της μετανάστευσης

Το Crossing Borders! είναι μια πρωτοβουλία του δικτύου frassanito που στοχεύει να ενθαρρύνει τη δικτύωση και τους έμπρακτους αγώνες γύρω από τη μετανάστευση. Τα προηγούμενα τεύχη έχουν καλύψει τις συγκρούσεις στη Δυτική και την Ανατολική Ευρώπη, την Αφρική και τις ΗΠΑ. Σε αυτό εδώ μιλάμε για τη μετανάστευση των γυναικών, και όχι για πρώτη φορά· γιατί πιστεύουμε ότι είναι μια κρίσιμη οπτική για να κατανοήσουμε τις διεθνικές μετακινήσεις και την οργάνωση της εργασίας (βλ. τεύχη 3 & 4). Το τεύχος αυτό του CROSSING BORDERS θα διανεμηθεί για πρώτη φορά μετά την έναρξη της πρωτοβουλίας της διεθνικής αλυσίδας δράσεων γύρω από τη μετανάστευση «Στην 'καρδιά του κτήνους' - ενάντια στο καθεστώς των συνόρων! Διεθτικοποίηση τώρα!» (Φεβρουάριος - Οκτώβριος 2008) – στο Άμστερνταμ, στις 2 Φεβρουαρίου (βλ. σελίδα 4). Μπορείτε να στηρίξετε το ενημερωτικό αυτό δελτίο στέλνοντας συμβολές και βοηθώντας στη διανομή του! Επαφή: frassainfo@kein.org & www.Noborder.org

Γυναίκες εν κινήσει!

Οι γυναίκες κινούνται. Οι γυναίκες είναι βασικές πρωταγωνίστριες των διεθνοποιημένων μετακινήσεων. Το ότι μιλάμε για τη μετανάστευση αρχίζοντας από τη συγκεκριμένη εμπειρία των μεταναστριών δεν είναι ζήτημα πολιτικής ορθότητας. Είναι μια στρατηγική προοπτική που μας επιτρέπει να καταλάβουμε το γενικό μετασχηματισμό των έμφυλων και φυλετικοποιημένων σχέσεων εργασίας σε διεθνή κλίμακα. Η μετανάστευση είναι μια υποκειμενική ρήξη με σεξουαλικές και οικογενειακές σχέσεις που οι γυναίκες αφήνουν πίσω τους στις χώρες προέλευσης. Ταυτόχρονα, συνιστά μια διαδικασία αποχώρησης από μοντέλα παραγωγής που συνεχίζουν να αναθέτουν στις γυναίκες το ρόλο της βιολογικής και κοινωνικής αναπαραγωγής. Έτσι, οι παγκοσμιοποιημένες μετακινήσεις των γυναικών υπονομεύουν παραδοσιακές σχέσεις μεταξύ των φύλων.

Ωστόσο, οι μετανάστριες παραμένουν μπλεγμένες σε έναν έμφυλο καταμερισμό εργασίας που είναι παρών στην Ευρώπη και σε διεθνικό επίπεδο. Αυτή η ανά φύλο διαστρωμάτωση γνωρίζει ακόμα περισσότερες διακλαδώσεις με βάση τη φυλετική κατανομή, οι οποίες επιδεινώνονται από τις ευρωπαϊκές πολιτικές μετανάστευσης και συμπίπτουν με την κρίση του κράτους πρόνοιας και των υπηρεσιών φροντίδας και με έναν μετασχηματισμό της διαδικασίας κοινωνικής αναπαραγωγής στην Ευρώπη. Από αυτή την οπτική, η εμπειρία των μεταναστριών που εργάζονται στον τομέα της φροντίδας (σελ. 2) μας λέει κάτι για την εξωτερίκευση των δημόσιων υπηρεσιών και την αποδιάρθρωση του κράτους πρόνοιας στην Ευρώπη. Το ίδιο ισχύει και με τη στρατολόγηση εργαζομένων που διοχετεύονται σε απορρυθμισμένους και άτυπους τομείς από τις πολιτικές που ακολουθούνται για τα σύνορα και τις βίτσες. Αυτό δεν είναι πρόβλημα μόνο των μεταναστριών, αλλά αφορά όλες τις γυναίκες πέρα από σύνορα, στο βαθμό που οι πολιτικές για τα σύνορα επαναφέρουν με νέα μορφή τον καταμερισμό εργασίας ανά φύλο, ενάντια στον οποίο οι γυναίκες έχουν αγωνιστεί εδώ και χρόνια.

Η εργασία φροντίδας και η σεξουαλική εργασία (σελ. 3), είναι τομείς με παραδειγματική λειτουργία, στους οποίους αναδεικνύεται ο πολιτικός χαρακτήρας της γυναικείας μετανάστευσης και οι αμφιθυμίες της. Οι τοποθετήσεις που αντιμετωπίζουν τις εργαζόμενες του σεξ ως απλά θύματα διακίνησης που εξαναγκάζονται στην πορνεία, είναι αντίστοιχες προς εκείνες που κατηγορούν τις μετανάστριες ότι αφήνουν πίσω τις χώρες και τις οικογένειές τους για να γίνουν υπηρέτριες ξένων. Και οι δύο παραστάσεις αγνοούν τον πλούτο και την πολυπλοκότητα της εμπειρίας των γυναικών και τη δυνατότητά τους να

μετασχηματίσουν τις πραγματικότητες που τις περιβάλλουν. Ξεκινώντας από αυτήν ακριβώς την εμπειρία, και όχι από αφηρημένα θεωρητικά μοντέλα, θέλουμε να συζητήσουμε τις επιπτώσεις της μετανάστευσης των γυναικών στις εργασιακές και κοινωνικές σχέσεις στην Ευρώπη.

Οι επιπτώσεις αυτές προκύπτουν και σε τομείς που συνήθως θεωρούμε ότι δεν επηρεάζονται από τη διαφορά και τις διακρίσεις των φύλων. Η ιστορία της επισφάλισης μέσω της εκμετάλλευσης της μεταναστευτικής εργασίας, για παράδειγμα, είναι καλά γνωστή στη γεωργική βιομηχανία στην Ισπανία, όπου οι μετανάστες από τη βόρεια Αφρική έχουν αντικατασταθεί από ανατολικοευρωπαϊούς εργαζομένους που είναι λιγότερο οργανωμένοι και πληρώνονται λιγότερο. Σήμερα, ένα νέο κεφάλαιο αυτής της ιστορίας αφορά την πρόσληψη μεταναστριών. Οι εργοδότες –με την υποστήριξη των κρατικών νόμων περί μετανάστευσης και απασχόλησης (βλ. σελ. 2)- προτιμούν να προσλαμβάνουν μετανάστριες, οι οποίες, ως μητέρες με παιδιά στις χώρες προέλευσής τους και με βραχυπρόθεσμα μεταναστευτικά σχέδια, είναι πιο ευεπίφορες σε εκβιασμούς και δύσκολα θα αγωνιστούν για καλύτερες συνθήκες εργασίας. Μια τέτοια κατάσταση περιγράφεται από τις γυναίκες που εργάζονται σε δυτικοευρωπαϊκές υφαντουργίες μετεγκατεστημένες στη Ρουμανία (σελ. 3). Η εμπειρία τους αναδεικνύει τη διεθνή διάσταση της βιομηχανικής αλυσίδας παραγωγής και την έμφυλη διάσταση της διασυννοριακής εργασίας.

Οι ιστορίες των γυναικών, όπου και αν αυτές δουλεύουν –στον τομέα της φροντίδας, στο σεξουαλικό, το γεωργικό ή το βιομηχανικό τομέα-, μας παρακινούν να εξετάσουμε το ζήτημα της πολιτικής οργάνωσης των εργασιακών σχέσεων και της αγοράς εργασίας από μια έμφυλη οπτική. Συχνά, η συλλογική οργάνωση είναι δύσκολη και σύνθετη. Αυτό οφείλεται απ' τη μια στις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας των μεταναστριών, το νομικό καθεστώς, και το διπλό φορτίο της παραγωγικής και αναπαραγωγικής εργασίας που ακόμα βιώνει η πλειοψηφία των γυναικών. Από την άλλη, προκύπτουν συγκρούσεις και εντάσεις λόγω ηλικιακών, ταξικών και φυλετικών διαφορών. Κι ωστόσο, παρά τις υπαρκτές αποκλίσεις, το στοίχημα είναι να οικοδομήσουμε συμμαχίες και να βρούμε ένα κοινό πεδίο αγώνων ξεκινώντας από τις ιδιαιτερότητες της εργασίας των μεταναστριών, από μια κατανόηση της έμφυλης και φυλετικής δομής των εργασιακών σχέσεων και από τους αγώνες για την ελευθερία μετακίνησης και το δικαίωμα διαμονής.

Μετανάστευση και εργασία φροντίδας

Σήμερα, πολλές από τις μετανάστριες που φθάνουν στην Ευρώπη ωθούνται και από μια διαδικασία που είναι ταυτόχρονα ρήξη και απόσυρση: αφήνουν πίσω τους σχέσεις έμφυλης καταπίεσης, αναζητώντας οικονομική ανεξαρτησία και αυτονομία και επιδιώκοντας να βρουν νέες δυνατότητες για να μεγαλώσουν παιδιά. Ωστόσο, ο συνδυασμός ανάμεσα στις μεταναστευτικές πολιτικές και το γεγονός ότι ο έμφυλος καταμερισμός της εργασίας δεν εξαφανίστηκε, αλλά απλώς μετασχηματίστηκε, έχει ως αποτέλεσμα ο ορίζοντας που αντικρίζουν οι μετανάστριες να μην είναι ιδιαίτερα «απελευθερωτικός»: αφού βρεθούν στην Ευρώπη, βρίσκουν ότι έχουν «κολλήσει» στην όλο και πιο επισφαλής και κακοπληρωμένη εργασία των υπηρεσιών φροντίδας και σεξ.

Η τωρινή κρίση της μέριμνας, και τα συνακόλουθα ανοίγματα στα οποία οδήγησε, θα μπορούσε να δώσουν αφορμή για μια επανεξέταση τη κοινωνικής οργάνωσης της φροντίδας. Ωστόσο, η κρίση συμπίπτει με ένα αντιδραστικό κλείσιμο και με τη δημιουργία και τη συνεχή επέκταση μιας εξαιρετικά επισφαλούς αγοράς των υπηρεσιών φροντίδας (που κατέστη δυνατή στις πλάτες ενός γυναικείου μεταναστευτικού εργατικού δυναμικού)· με την εξωτερίκευση των δημόσιων υπηρεσιών· την ευρεία διάδοση των προσωπικών υπηρεσιών· και την αυξανόμενη πρόσληψη οικιακών εργαζομένων που είναι παγιδευμένες μεταξύ άτυπης εργασίας, πολιτικών ποσόστωσης και περιορισμών στις άδειες εργασίας για τους μετανάστες.

Ο έμφυλος καταμερισμός εργασίας ως τέτοιος περνάει μια περίοδο αναδιαστρωμάτωσης με βάση εθνοτικά κριτήρια. Αυτό δεν μεταβάλλει το γεγονός ότι οι ανάγκες φροντίδας των παιδιών, των ηλικιωμένων και των αρρώστων κοινωνικά εξακολουθούν να θεωρούνται εν πολλοίς ιδιωτικό ζήτημα που γενικά ανήκει στην ευθύνη των γυναικών, οι οποίες τώρα πρέπει να συμφιλιώσουν τη διαθεσιμότητά τους για εργασία με τη διαθεσιμότητά τους για φροντίδα. Οι γυναίκες προσφεύγουν στη νέα αγορά υπηρεσιών φροντίδας όσο τα έσοδα και η κατάσταση τους το επιτρέπει, και πάντως βρίσκονται πάντα αυτές ένοχες όποτε κάτι πάει στραβά. Η ενοχή αυτή είναι στην ουσία διπλή: οι ντόπιες γυναίκες είναι ένοχες που «εγκαταλείπουν» το σπίτι τους και αφήνουν τα αγαπημένα τους πρόσωπα στα χέρια των ξένων· οι μετανάστριες είναι

επίσης ένοχες που άφησαν πίσω παιδιά και συζύγους στη χώρα προέλευσής τους για να αναλάβουν ύποπτες δουλειές φροντίδας σε νέες πατρίδες όπου θεωρούνται ως εισβολείς.

Έτσι, σε αυτό το αντιδραστικό κλείσιμο που προκαλεί η κρίση του τομέα της φροντίδας, τόσο ως μετανάστριες όσο και ως ντόπιες, βρισκόμαστε πάντοτε ένοχες, αλλά και διασπασμένες, διαχωρισμένες και ανταγωνιστικές οι μεν προς τις δε. Κι όμως, ανάμεσα στο μαγείρεμα, την περιποίηση και το λούσιμο, ένα βουητό αρχίζει να ακούγεται. Το βουητό αυτό μας μιλάει για το άγχος από την κλειδωμένη ζωή της οικιακής εργασίας, για το θυμό από την υπηρετική φύση μιας εργασίας που σε ολόκληρη την Ευρώπη ρυθμίζεται ακόμα από «ειδικά» καθεστώτα εργασίας (με άλλα λόγια, κατώτερα από τις «πραγματικές» υποτίθεται δουλειές), και την ένταση από την υποχρέωση να φροντίζεις για τα δικά σου παιδιά με υπεραστικά τηλεφωνήματα. Είναι ένα βουητό που διεκδικεί την αξία της φροντίδας (μισθωτής ή μη), αναδιεκδικεί τις συναισθηματικές διαστάσεις που πάντοτε διακυβεύονται, τους δεσμούς που δημιουργούνται και που, στο κάτω κάτω, αποτελούν την ίδια την προϋπόθεση για την ύπαρξη της κοινωνίας –όλης της κοινωνίας.

Το βουητό αυτό σήμερα αναβιώνει την πολιτικοποίηση της φροντίδας που είχαν αρχίσει στο παρελθόν οι φεμινιστικοί αγώνες, αλλά από μια νέα οπτική. Η πολιτικοποίηση αυτή αναβιώνει με μια διεθνική διάσταση, επειδή το επίκεντρο της σύγκρουσης δεν είναι μόνο οι συνθήκες, οι πόροι, ο χρόνος και η αναγνώριση της παροχής και της αποδοχής φροντίδας εδώ, στην Ευρώπη, αλλά και στους τόπους προέλευσης των μεταναστριών. Αντί να αισθανόμαστε συμπόνια για τις γυναίκες αυτές, καλά θα κάναμε να συνδεθούμε με αυτό το βουητό, να αντλήσουμε απ' αυτό, να το συσχετίσουμε με τη δική μας δυσарέσκεια και με την επιδίωξή μας η φροντίδα να πάψει να είναι ένα γυναικείο και ιδιωτικό φορτίο και να μετατραπεί σε κοινωνικό ζήτημα. Να αμφισβητήσουμε τις πολιτικές που αναγκάζουν τις μετανάστριες να καταλαμβάνουν τις χειρότερες θέσεις στην αγορά των υπηρεσιών φροντίδας και, μεταξύ άλλων, να αγωνιστούμε ώστε οι αγώνες του φεμινισμού γύρω από τη σεξουαλικότητα και τα αναπαραγωγικά δικαιώματα να μην καταλήξουν σε μια κατάσταση του τύπου «νικήσαμε αλλά χάσαμε».

Όταν σπάζουν τα συμβόλαια: ιστορίες γυναικών από τα εργοστάσια

«Σκέφτηκα να πάω στην Ιταλία, αλλά η μόνη δουλειά που θα μπορούσα να βρω θα ήταν να φροντίζω κάποιον κάποιον ηλικιωμένο στο σπίτι. Πάντα πίστευα ότι δεν μπορώ να το κάνω αυτό. Ο καθένας ξέρει τα όρια του». Είναι παράδοξο να μιλά κανείς για τις γυναίκες εν κινήσει αρχίζοντας από τα λόγια της Μαρίας, ή από εκείνα της Λιονέλα, η οποία δεν θέλει να φύγει για να κάνει «τη δουλειά που κάνουν οι Ρουμάνες: πορνεία. Σε μια ώρα, θα έβγαζα όσα λεφτά βγάζω στο εργοστάσιο. Αλλά δεν με ενδιαφέρει». Οι γυναίκες αυτές αποφάσισαν να μείνουν, αρνούμενες τη «μοίρα» που τους υποσχόταν ο διεθνικός έμφυλος καταμερισμός εργασίας. Παρόλα αυτά, είναι από τις πρωταγωνίστριες του καταμερισμού αυτού. Όλες τους δουλεύουν σε ιταλικές υφαντουργίες που μεταφέρθηκαν στο νότο της Ρουμανίας, λόγω των κερδών που προσφέρει η διαφορά στους μισθούς και η έλλειψη συνδικαλιστικής οργάνωσης. «Αν υπήρχε συνδικάτο», λέει η Λιονέλα, «θα γίνονταν κάθε μέρα απεργίες».

Στο κλωστοϋφαντουργικά εργοστάσια που μετανάστευσαν στην Ανατολική Ευρώπη, υπάρχουν κυρίως γυναίκες. 80%, στο εργοστάσιο της Λιονέλα, «νέες και μεγαλύτερες. Είναι λεπτές και ευκίνητες», μπορούν να κινούνται γρήγορα ανάμεσα στους αργαλειούς. Αλλά υπάρχει και ένας άλλος λόγος, σύμφωνα με την Οάνα: «ο μισθός είναι χαμηλός, αλλά είναι φτωχές, με πολλά παιδιά στο σπίτι. Χρειάζονται τα λεφτά». Το να είσαι μητέρα και να είσαι φτωχή, σημαίνει να είσαι ευάλωτη σε εκβιασμούς, και η βία είναι κοινή εμπειρία. Τα αφεντικά σε φωνάζουν «πόρνη» αν δουλεύεις αργά, λέει η Μικέλα: «ο εργοδηγός μου μού την έπεφτε καθημερινά, αλλά του είπα: 'παράτα με, δεν είμαι αυτό που νομίζεις'. Αλλά υπάρχουν άντρες που κάνουν και τέτοια πράγματα».

Πικρές φράουλες **

Ο Χαφίντ Καμάλ είναι ευτυχής. Διευθυντής της ANAPEC, της Μαροκινής Υπηρεσίας απασχόλησης, διαχειρίζεται τις παραγγελίες από το άνετο γραφείο του. «Λάβαμε μια παραγγελία από παραγωγούς εσπεριδοειδών και ακτινιδίων στην Άνω Κορσική της Γαλλίας: 400 άνδρες από 35 έως 50» απαντά στη γαλλική εφημερίδα Libération. «Οι Ισπανοί είναι τόσο ευχαριστημένοι με τη δουλειά μας που έχουν ήδη παραγγείλει 10.000 εργαζόμενες για το επόμενο έτος» δήλωσε το 2007.

Το Μαρόκο ξεκινά ήδη την τέταρτη καμπάνια στρατολόγησης και πάνω από 12.000 άνθρωποι θα ταξιδέψουν στην Ισπανία το 2008 για να δουλέψουν στα χωράφια. Και οι ταξιδιώτες αυτοί δεν θα είναι γενικώς οποιοσδήποτε: για να μαζεύεις φράουλες στην Εστρεμαδούρα της Ισπανίας, πρέπει να είσαι γυναίκα, φτωχή, από 18 μέχρι 40 ετών, παντρεμένη και μητέρα παιδιών κάτω από τα 14. Πρέπει επίσης να είσαι υπάκουη, αλλιώς τον επόμενο χρόνο δεν θα έχει συμβόλαιο. Το συμβόλαιο διαρκεί από 3 μέχρι 6 μήνες, χωρίς καμία εγγύηση ότι θα ανανεωθεί. Οι εργαζόμενες αναμένεται να παίρνουν μισθό 30 με 35 € τη μέρα. Η μεταφορά των χρημάτων στο Μαρόκο γίνεται από την Caixa de Catalunya, μέσω συμφωνίας με την Banque Populaire στο Μαρόκο. Ο μισθός αυτός, που τον εισπράττουν για 3 μέχρι 6 μήνες, πρέπει να φτάσει για 12 μήνες και να τείσει τα παιδιά που αναγκάστηκαν να αφήσουν πίσω τους όταν ξεκινούσαν να πάνε να δουλέψουν στην Ισπανία. Οι τράπεζες, πάντα έτοιμες να προσφέρουν δάνεια, τις παρακινούν να ξεκινήσουν μίνι αναπτυξιακά σχέδια. Ποιος είπε ότι κανείς δε νοιάζεται για την ανάπτυξη;

Έτσι η Ευρώπη, που προβάλλεται ως υπέρμαχος των δικαιωμάτων των γυναικών στις μουσουλμανικές χώρες, χωρίζει τις νέες μητέρες από τα παιδιά τους και παραβιάζει τους νόμους κατά των διακρίσεων στην απασχόληση. Οι δράσεις αυτές χρηματοδοτούνται με τα χρήματα των φορολογούμενων: η Ευρώπη έχει αποδεσμεύσει 1.2M€ τα τελευταία τρία χρόνια για να χρηματοδοτήσει τις καμπάνιες στρατολόγησης της ANAPEC και των ισπανικών ενώσεων παραγωγών.

Και έτσι το Μαρόκο ξεφορτώνεται τους φτωχούς του, νοικιάζοντάς τους σε Ευρωπαίους δουλέμπορους. Ακόμα και οι βίβες τους δεν αναφέρουν πια ονόματα. Εδώ, το εργατικό δυναμικό εξαγεται με τον τόνο.

Παραλίγο να το ξεχάσω: αν βρείτε φράουλες στην αγορά, bon appétit!!

** Τον τίτλο τον δανειστήκαμε από ένα φυλλάδιο του ανδαλουσιανού SOC (Sindicato de los Obreros del Campo) σχετικά με τους άθλιες συνθήκες εργασίας των γυναικών που μαζεύουν φράουλες: «Η πικρή γεύση των φρούτων και των λαχανικών μας», του 2000.

Στο εργοστάσιο δεν επιτρέπεται να μιλάς κατά τη διάρκεια του χρόνου εργασίας, και μερικές γυναίκες λένε ότι οι σχέσεις με τις συναδέλφους δεν είναι τόσο εύκολες επειδή «όλες είμαστε γυναίκες εκεί, και ο φθόνος ανάμεσα στις γυναίκες είναι μεγαλύτερος». Αλλά αυτό δεν εμπόδισε την επικοινωνία και την αυτόνομη εμπειρία αγώνων. Η Μαρία μιλάει για μια απεργία λόγω μη καταβολής των μισθών. Οι γυναίκες «ήταν αποφασισμένες, επειδή ήμασταν λίγο πριν τις διακοπές. Συμφωνήσαμε να μην πάμε στα μηχανήματα μέχρι να μας πληρώσουν. Μέσα σε τρεις ώρες πήραμε τα λεφτά μας! Δεν είχαμε ηγέτες, ηγέτες ήταν όλα τα κορίτσια». Ωστόσο, η οργάνωση δεν πετυχαίνει πάντα. Η Μικέλα θυμάται μια αποτυχημένη απεργία: «ήμαστε έξω και το αφεντικό μας λέει: 'Η πόλη είναι γεμάτη κοπέλες που μπορώ να φέρω! Αν δεν μπειτε, μην ξανάρθετε εδώ!' Δεν είχαμε πού αλλού να πάμε, τι μπορούσαμε να κάνουμε;»

Ωστόσο, κάτι αλλάζει. Σύμφωνα με την Οάνα, «πολλές γυναίκες αφήνουν την δουλειά τους επειδή ο μισθός δεν είναι αρκετός. Κάποιες απ' αυτές πηγαίνουν στο εξωτερικό, και αξίζει τον κόπο». Οι γυναίκες δεν είναι πλέον διατεθειμένες να δεχτούν αυτούς τους όρους, κι έτσι η Sonoma, μια ιταλική υφαντουργία που μετανάστευσε στο Βασαυ, «εισήγαγε» 400 Κινέζες για να δουλέψουν με αμοιβή 50% κατώτερη από τις Ρουμάνες. Το ζήτημα είναι ότι και οι Κινέζες εργαζόμενες άρχισαν να απαιτούν καλύτερο μισθό. Το αφεντικό της Sonoma είπε τα συμβόλαια δεν έλεγαν έτσι. Αλλά ο κόσμος αρχίζει να κινείται όταν οι γυναίκες σπάζουν τα συμβόλαια.

Να ξανασκεφτούμε τη σωματεμπορία:

Θύματα του οργανωμένου εγκλήματος. Θύματα της αρσενικής βίας. Σκλάβες του σεξ. Όροι που χρησιμοποιούνται ευρέως για να περιγράψουν τις μετανάστριες στη βιομηχανία του σεξ της ΕΕ. Το λεγόμενο τράφικινγκ, σε αντίθεση με την «εκούσια» μετακίνηση όπως η λαθρομετανάστευση, ορίζεται ως μη συναινετική μορφή μετανάστευσης που συνδέεται προς την εκμετάλλευση της εργασίας των μεταναστών είτε στη σεξουαλική είτε σε κάποια άλλη βιομηχανία. Η έννοια αυτή οδήγησε στην επέμβαση ΜΚΟ και κρατών με δύο κύριους άξονες: πρώτον, καθιέρωση συστημάτων προστασίας για τα θύματα διακίνησης και, δεύτερον, σκλήρυνση των συνόρων και της χορήγησης βίζας για την καταπολέμηση των δικτύων οργανωμένου εγκλήματος.

Τα συστήματα προστασίας των θυμάτων δεν είναι απορριπτικά, αφού προσφέρουν προσωρινές άδειες διαμονής στους μετανάστες. Ωστόσο, δεν είναι και κάτι τόσο εύκολα αποδεκτό, διότι ανάγουν όλη την πολυπλοκότητα των επιθυμιών και των σχεδίων των γυναικών στην περιοριστική κατηγορία του «θύματος», και συνεπώς παρασιπούν την αντίσταση των γυναικών στις δομικές ανισότητες και την προσπάθειά τους να μετασχηματίσουν τη ζωή τους. Επιπλέον, τα συστήματα προστασίας θυμάτων οδηγούν σε νόμους κατά της πορνείας καθώς υπάγουν όλους τους σεξουαλικά εργαζομένους μετανάστες υπό την κατηγορία του θύματος και επιδεινώνουν τις συνθήκες εργασίας και τα δικαιώματα των σεξουαλικά εργαζομένων. Θα πρέπει επίσης να επανεξεταστεί η σχέση του τράφικινγκ με το καθεστώς που ισχύει για τα σύνορα και τις βίζες. Όταν οι επίσημες λεωφόροι της μετανάστευσης γίνονται απρόσιτες, οι μετανάστριες στρέφονται σε αντικανονικά κανάλια. Οι πιο αυστηροί έλεγχοι και οι πιο περιοριστικοί κανονισμοί μετανάστευσης που στοχεύουν στην παρεμπόδιση του τράφικινγκ δεν προστατεύουν τις γυναίκες από την κακομεταχείριση αλλά, αντίθετα, κάνουν τις μετανάστριες πιο ευάλωτες στη βία κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους. Μάλιστα, αυξάνουν το επίπεδο του ελέγχου εκ μέρους τρίτων ατόμων σε σχέση με τους μετανάστες, τόσο κατά τη διάρκεια του ταξιδιού όσο και αφού φτάσουν στον προορισμό τους. Οπότε, οι ισχύοντες μηχανισμοί της ΕΕ για τον έλεγχο της μετανάστευσης συμβάλλουν στην παραγωγή «ανώμαλης» μετανάστευσης, διοχετεύουν τις γυναίκες στο τράφικινγκ και άρα στην πορνεία.

Η μετατόπιση των όρων ανάλυσης του τράφικινγκ από τη βία και το οργανωμένο έγκλημα στη μετανάστευση και την εργασία δημιουργεί νέες πολιτικές και ερμηνευτικές δυνατότητες. Αναλυτικά, μας παρέχει ένα πλαίσιο για να εξετάσουμε τις επιπτώσεις των περιοριστικών πολιτικών μετανάστευσης και εργασίας στις ζωές των μεταναστριών και στις ζωές των σεξουαλικά εργαζομένων. Πολιτικά, αποφεύγει τον κίνδυνο της συμπίεσης με την κρατική αντιμεταναστευτική ατζέντα που εμφανίζεται όταν η θυματική ιδιότητα είναι το κύριο πλαίσιο αναφοράς, και προτείνει μια πολιτική συμμαχία βασισμένη στην ελευθερία μετακίνησης και στην αντίσταση ενάντια στην εργασιακή εκμετάλλευση.

Βασικά όργανα πολιτικής:

Η κοινοτική οδηγία «θύματα εμπορίας ανθρώπων» καθιερώνει άδεια διαμονής για τα θύματα του τράφικινγκ ή για τους πολίτες τρίτων χωρών που έχουν υποστεί βλάβη κατά τη διάρκεια επιχείρησης λαθραίας εισόδου. Ωστόσο, αντίθετα απ' ό,τι μπορεί να φανεί, αρχικός στόχος της οδηγίας δεν είναι η προστασία των θυμάτων αλλά η δίωξη των διακινητών. Οι άδειες διαμονής εκδίδονται μόνο για όσα θύματα του τράφικινγκ συνεργάζονται με την αστυνομία. Βλ: <http://europa.eu/scadplus/leg/el/lvb/l33187.htm>

Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης «για την ανάληψη δράσης κατά της εμπορίας ανθρώπων» είναι μια Σύμβαση που εστιάζει στην προστασία των θυμάτων και προβλέπει επίσης τη δίωξη των εμπόρων, τη λήψη προληπτικών μέτρων και την καθιέρωση ανεξάρτητων μηχανισμών ελέγχου. Οι χώρες της ΕΕ αργούν να επικυρώσουν τη Σύμβαση, πιστεύοντας ότι υπονομεύει τις εθνικές πολιτικές μετανάστευσης επειδή δίνει έμφαση στην προστασία των θυμάτων.

Αγώνες τις περιόδου αυτής:

Λος Άντζελες: Το Κέντρο Εργατών Ένδυσης (GWC) οργανώνει τους μετανάστες εργαζομένους για να παλέψουν ενάντια στην εκμετάλλευση και τις επισφαλείς συνθήκες εργασίας. Η πλειοψηφία των εργαζομένων είναι γυναίκες και το GWC προσπαθεί να δημιουργήσει διοργανώτριες παρέχοντας εκπαίδευση και πολιτική κατάρτιση. Οι εργαζόμενες παλεύουν ενάντια στη σεξουαλική παρενόχληση στο σπίτι και τον εργασιακό χώρο. Οργανώνουμε επίσης μαζί Κινέζους και Λατινοαμερικανούς εργαζομένους, πέρα από τους φυλετικούς διαχωρισμούς που υπάρχουν στα εργοστάσια. Πληροφορίες: www.garmentworkercenter.org

Οι μετανάστριες αντεπιτίθενται στην Ολλανδία! Συνεχίζεται η καμπάνια «Cleaners for a better future» [καθαριστές για ένα καλύτερο μέλλον] που στοχεύει να βελτιώσει τις συνθήκες εργασίας 150.000 καθαριστών στις Κάτω Χώρες, εκ των οποίων 80% είναι γυναίκες. Διεκδικούν πραγματικές μακροπρόθεσμες αλλαγές στον τομέα, σεβασμό και το δικαίωμα να οργανωθούν χωρίς καταστολή, δημιουργώντας κοινοτικές συμμαχίες και βγαίνοντας στους δρόμους για να απαιτήσουν μια καλύτερη ζωή για τις ίδιες και τις οικογένειές τους. Πληροφορίες: <http://www.beteretoeekomst.org/>

Η International Committee for the Rights of Sex Workers in Europe [Διεθνής Επιτροπή για τα δικαιώματα των εργαζομένων του σεξ στην Ευρώπη] συνενώνει τους εργαζομένους του σεξ και τους συμμαχούς τους σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Πληροφορίες: <http://www.sexworkeurope.org>

Μεγάλη Βρετανία: Όλο και περισσότερες μαχητικές γυναίκες στο Λονδίνο, δουλεύοντας με τα συνδικάτα, τις μεταναστευτικές κοινότητες και την Kalayaan –μια οργάνωση βοήθειας που ασχολείται με μετανάστες οικιακούς εργαζομένους–, συνεχίζουν την καμπάνια ενάντια στον πρόσφατο νόμο της κυβέρνησης. Η νομοθεσία εξωθεί τις γυναίκες στην παρανομία, θέτοντας τις υπό την εξάρτηση ενός εργοδότη προκειμένου να ανανεώσουν τη βίζα τους και αυξάνοντας την εξουσία των εργοδοτών, οι οποίοι μπορούν να εκμεταλλευθούν το ανώμαλο καθεστώς τους. Η Kalayaan δημιουργεί ένα δίκτυο υποστήριξης μεταξύ μεταναστριών και οικιακών εργαζομένων ώστε να μοιραστούν τις εμπειρίες τους από τη δουλειά, να έχουν πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες και να πάψουν να είναι άορατες. Πληροφορίες: www.kalayaan.org.uk/

Το **NextGENDERation** είναι ένα διεθνικό ευρωπαϊκό δίκτυο φοιτητριών, ερευνητών και ακτιβιστών που ενδιαφέρονται για τη φεμινιστική θεωρία και πολιτική και τη διατομή τους με τους αντιρατσιστικούς, μεταναστευτικούς, λεσβιακούς, queer και αντικαπιταλιστικούς αγώνες. Πληροφορίες: <http://nextgenderation.net/>

Η **Agencia Precaria** (Γραφείο Επισφαλών Υποθέσεων) είναι ένας χώρος αυτοοργάνωσης επισφαλών γυναικών, γεννημένος από την εμπειρία «precarias a la deriva», μια πρωτοβουλία στρατευμένης έρευνας. Τώρα, μεταξύ άλλων, δουλεύουμε χέρι με χέρι με μια ομάδα μεταναστριών που βγάζουν τα προς το ζην ως οικιακές εργαζόμενες, με στόχο να υπαχθεί η οικιακή εργασία στην εργατική νομοθεσία και για να καταπολεμήσουμε όλες τις μορφές εκμετάλλευσης, ρατσισμού και βίας που προκύπτουν μέσα στα σπίτια. Δημιουργούμε επίσης συνδέσεις μεταξύ των μεταναστριών και άλλων γυναικών που φροντίζουν ανθρώπους, είτε με πληρωμή είτε χωρίς. Πληροφορίες: <http://www.sindominio.net/karakola/precarias.htm>

Η **International Union of Sex Workers** (Διεθνής Ένωση Εργαζομένων του Σεξ) είναι ένας κλάδος του GMB, ενός από τα μεγαλύτερα συνδικάτα της Βρετανίας. Κάνουμε καμπάνια για τα δικαιώματα των εργαζομένων του σεξ σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο –για να μειώσουμε το στίγμα και τη βία ενάντια στους εργαζομένους του σεξ, να βελτιώσουμε τις συνθήκες εργασίας και να δημιουργήσουμε μια καθαρή και δίκαιη βιομηχανία του σεξ. Πληροφορίες: <http://iusw.org>